

АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ БАГАТОМОВНОГО ІНТЕРФЕЙСУ ВЕБСАЙТУ КАФЕДРИ УНІВЕРСИТЕТУ

Козуб П.А., доцент, кафедра МСТ, ХНУРЕ
Сендецька Ю.Р., магістрант, кафедра МСТ, ХНУРЕ

Анотація. У даній роботі досліджено доцільність впровадження багатомовного інтерфейсу вебсайтів кафедр закладів вищої освіти. Виділено критерії оцінки доцільності багатомовності з урахуванням потреб аудиторії, функціонального призначення ресурсу та ресурсних можливостей підтримки. Проведено аналіз вебсайту кафедри МСТ ХНУРЕ на доцільність впровадження повноцінного багатомовного інтерфейсу.

Ключові слова: багатомовний інтерфейс, вебсайт кафедри, локалізація, доступність, вебресурси ЗВО.

У сучасних умовах цифровізації освіти вебсайти закладів вищої освіти (надалі – ЗВО) та їх структурних підрозділів відіграють важливу роль у забезпеченні інформаційної взаємодії між університетом, студентами, абітурієнтами та зовнішніми партнерами. Зокрема, вебсайти кафедр є важливим джерелом інформації про організацію навчального процесу, наукову діяльність та можливості співпраці. Одним із поширених напрямів розвитку подібних освітніх ресурсів є багатомовний інтерфейс.

В дослідженні передбачається, що впровадження багатомовного інтерфейсу є доцільним не у всіх випадках, але водночас відсутні чіткі критерії, що обґрунтовували би дану необхідність для конкретних освітніх ресурсів. Метою роботи є визначення критеріїв доцільності впровадження багатомовного інтерфейсу вебсайту кафедри.

Наявність багатомовного інтерфейсу часто розглядається як гарантоване покращення комунікації та іміджу кафедри без аналізу фактичної потреби користувачів і можливостей підтримки такого рішення. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю визначення критеріїв, за якими можливо оцінити реальну доцільність впровадження багатомовного інтерфейсу для вебсайту кафедри, на прикладі вебсайту кафедри МСТ.

Вебсайти кафедр виконують інформаційну, комунікаційну та іміджеву функції [1]. Вони забезпечують доступ до відомостей про освітні програми, навчальний процес, наукову діяльність та умови вступу. Також вебресурси кафедр використовуються як засіб формування внутрішнього та зовнішнього іміджу закладу, представляючи досягнення, наукову активність та можливості співпраці [2]. Комунікаційна функція проявляється у взаємодії зі студентами, абітурієнтами та потенційними партнерами. Структура та наповнення вебсайту визначаються не лише вимогами інформування, а й потребами представлення кафедри у цифровому середовищі.

Багатомовний інтерфейс передбачає наявність декількох мовних версій вебресурсу та може охоплювати як елементи навігації, так і контент: новини, документи, описи освітніх програм та інформацію про діяльність кафедри.

Реалізація багатомовності може бути повною або частковою. Повна локалізація передбачає наявність еквівалентного обсягу інформації та функціональності для кожної мовної версії. Часткова локалізація обмежується перекладом окремих сторінок

або розділів, через що різні мовні версії можуть суттєво відрізнятися за наповненням і структурою.

Багатомовний інтерфейс є не лише технічною функцією перемикання мови, а окремим елементом організації вебресурсу. Та закони, що могли би регламентувати іншомовні версії вебсайтів, не є достатньо конкретними, щоб впливати на сайти кафедр.

Певні вимоги до структури вебсайтів ЗВО встановлює Закон України «Про вищу освіту» [3], що передбачає відкритість інформації про освітні програми, вступ, наукову діяльність та діяльність закладу загалом. Під вплив цих вимог на вебсайті кафедри МСТ розміщуються сторінки, пов'язані з навчальним процесом, персоналом та документацією: «Силабуси», «Робочі програми», «Атестація», «Склад кафедри», «Правила прийому», «Напрями досліджень», «Нормативно-правова база» та ін.

Водночас законодавство не встановлює чітких вимог щодо наявності або повноти іншомовних версій вебсайтів кафедр. Проект Закону України №9432-1 «Про застосування англійської мови в Україні» [4] передбачає наявність англійських версій вебсайтів ЗВО, однак сайти кафедр формально не розглядаються як окремі інтернет-представництва.

Стандарти The Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), що є обов'язковими для онлайн ресурсів ЄС та США, не вимагають обов'язкової багатомовності, але визначають необхідність доступності та рівноцінного доступу до інформації для кожної мовної версії. Отже, законодавчо багатомовність не є обов'язковою умовою функціонування вебсайту кафедри.

Використання багатомовного інтерфейсу розглядається [5] як один із можливих інструментів розширення доступності інформації. Його впровадження є засобом забезпечення взаємодії з міжнародною аудиторією, впливу зовнішнього іміджу на інші установи, та значної інклюзивності, що позитивно впливає на діяльність закладу.

Але ще потрібно оцінити, чи ефективність є гарантованою. Було досліджено [5], що сайти кафедр не влучають у фактичні потреби аудиторії. Вони поступаються сайтам безпосередньо ЗВО в інформативності, стаючи другим місцем де студенти шукають інформацію, де бувають через необхідність вирішення «робочих моментів». Більшість користувачів не заходить далше першого рівня. Також сайти кафедр поступаються соціальним мережам в комунікативності, адже цільова аудиторія більш залучена через публікації там.

Виділенням потреб кожної аудиторії визначаються й різні мовні потреби. Наразі можливо зробити висновок, що аудиторія, серед якої основними є викладачі, студенти та абітурієнти, має обмежений інтерес до повної структури вебсайтів кафедр. Викладачі користуються ресурсами, пов'язаними із організацією навчання, що майже не пов'язано з інформацією іноземною мовою. Студентів цікавить як інформація про діяльність, так і поглиблений пошук освітніх ресурсів. Шляхом опитування студентів ХНУРЕ про їхній досвід, було визначено, що іноді з'являється потреба у певному ресурсі чи документі англійською мовою, через відкритість ЗВО до робіт та публікацій, виконаних іноземною чи кількома мовами. Абітурієнтів цікавить унікальна інформація про кафедру та вступ на неї, якої не було би на сайті ЗВО, а потенційні партнери

вивчають досягнення і потенціал установи. Даний аналіз допомагає не тільки назвати потребу в іншомовних версіях вибірковою, а й виділити критерії, за якими кожна установа зможе виділити доцільність її впровадження.

Якби впровадження багатомовного інтерфейсу мало лише позитивні ефекти, не постало би питання доцільності. На відміну від сайтів ЗВО, які першочергово орієнтовані на широку міжнародну аудиторію, вебсайти кафедр мають більш вузьке функціональне призначення та обмежену цільову аудиторію. Той факт, що дуже мала кількість користувачів потребує іншої мови, зменшує практичну ефективність повного багатомовного наповнення.

Дослідження багатомовних вебресурсів [6] показують, що неповна локалізація може негативно впливати на зручність користування через відмінності у структурі та обсязі інформації між мовними версіями. Це ускладнює навігацію та створює нерівномірний доступ до контенту для різних категорій користувачів. Для вебсайтів кафедр така проблема проявляється особливо помітно, оскільки частина інформації іншими мовами часто замінюється посиланнями на основний сайт університету або залишається недоступною. Це вірно і для сайту кафедри МСТ, що робить посилання з певних сторінок на вебсайт nure.ua, наприклад, "Правила прийому".

Додатковою проблемою є ресурсна складність підтримки багатомовності. Реалізація мовних версій потребує не лише початкового перекладу контенту, але й постійного оновлення матеріалів, підтримки структури сторінок та синхронізації змін між мовними версіями. Для кафедр як окремих структурних підрозділів це створює додаткове навантаження на кадрові та технічні ресурси.

На основі проведеного аналізу було виділено критерії оцінки доцільності впровадження багатомовного інтерфейсу вебсайту кафедри.

1. Наявність міжнародної аудиторії.
2. Потреба в іншомовному контенті (освітні програми, публікації, міжнародні проекти).
3. Важливість міжнародної комунікації для діяльності кафедри.
4. Повнота реалізації мовної версії та рівноцінність доступу до інформації.
5. Наявність ресурсів для підтримки актуальності перекладу.

Отже, доцільність багатомовності визначається не самим фактом наявності іншомовної версії, а відповідністю вебресурсу сукупності функціональних та ресурсних критеріїв.

Аналіз вебсайту кафедри МСТ mst.nure.ua показав часткову відповідність визначеним критеріям. Попри наявність окремих потреб у англomовному контенті для наукової діяльності та міжнародної комунікації, основною аудиторією ресурсу залишаються україномовні користувачі. Міжнародна комунікація станом на 2026 рік не є гострою актуальною потребою.

Англomовна версія вебсайту була визначена студентами як недостатньо реалізована для користування, не має достатнього наповнення та не забезпечує рівноцінного доступу до інформації, що свідчить про нестачу постійних кадрових і технічних ресурсів.

Отже, вебсайт кафедри МСТ не відповідає сукупності критеріїв, необхідних для доцільного впровадження повноцінного багатомовного інтерфейсу. Використання англomовної версії є виправданим лише для окремих інформаційних та іміджевих матеріалів.

Таким чином, у дослідженні було визначено критерії оцінки доцільності впровадження багатомовного інтерфейсу вебсайтів кафедр, що враховують потреби аудиторії, функціональне призначення ресурсу, повноту реалізації мовних версій та ресурсні можливості їх підтримки. Проведений аналіз вебсайту кафедри МСТ показав, що ресурс не відповідає сукупності критеріїв, необхідних для доцільного впровадження повноцінного багатомовного інтерфейсу. Використання англomовної версії є виправданим лише для окремих інформаційних та іміджевих матеріалів, тоді як підтримка повної багатомовності для досліджуваного ресурсу є недоцільною.

Література.

1. Шпортко, О.В. (2015). Веб-сайт кафедри ВНЗ: особливості структури та функціонування. Наука, освіта, суспільство очима молодих. (с. 210). https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/40712434/nauk_vlog_ph2015_1.pdf.
2. Ілляшенко, С.М. (2013). Сайт організації як інструмент формування її іміджу. ТОВ «Друкарський дім «Папірус»». <https://essuir.sumdu.edu.ua/items/cd9638b6-9d11-4e10-8ced-9f5dbf3aaf83>.
3. Верховна Рада України. (2014). Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Верховна Рада України. (2023). Закон України «Про застосування англійської мови в Україні». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20>.
5. Ілляшенко, С.М., Шипуліна, Ю. С., & Ступнікова, К. Б. (2016). Комунікаційна ефективність сайту кафедри як інструменту формування її іміджу та просування в інтернеті. <https://essuir.sumdu.edu.ua/items/86b3b18c-d9b8-48b7-a2bf-aac11b20e972>.
6. Casalegno, E. (2018). Elisa. Usability of Partially Localised Websites in Switzerland: A Study with Screen Reader Users. Master. <https://archive-ouverte.unige.ch/unige:111753>.